

INTERNATIONALE SAMENWERKING

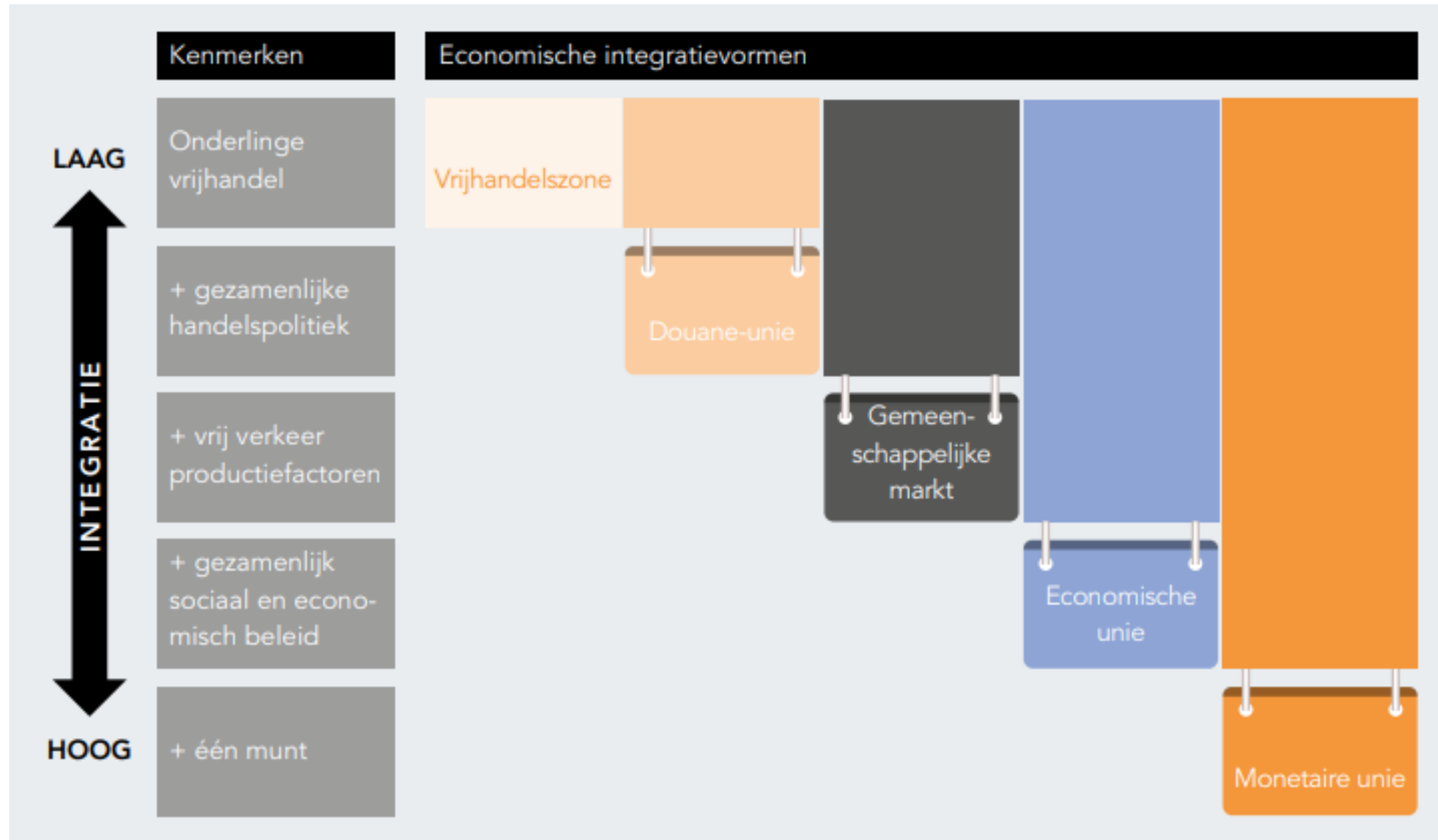
Hoofdstuk 9

Inhoud

1. Vormen van economische integratie
2. EMU

Rest van het hoofdstuk niet te kennen

9.1 Vormen van economische integratie

9.1 Vormen van economische integratie

1. Vrijhandelszone

= onderlinge handelsbelemmeringen afschaffen

- Bv EER = Europese Economische Ruimte: 27 EU-landen + 3 EVA-landen (IJsland, Liechtenstein, Noorwegen)
- Bv USMCA (nieuw sinds 2020) (VS, Mexico & Canada) vervangt NAFTA

2. Douane-unie bv BeNeLux

+ gemeenschappelijke handelspolitiek tgo derden

bv MERCOSUR in Zuid-Amerika (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay)

3. Gemeenschappelijke markt

+ vrij verkeer van productiefactoren (goederen, diensten en kapitaal)

bv EG = Europese Gemeenschap, Verdrag van Schenken (1985) = geen grenscontroles (nu 27 landen: 23 EU en 4 EVA),

4. Economische unie

coördinatie & harmonisatie van socio-economisch beleid

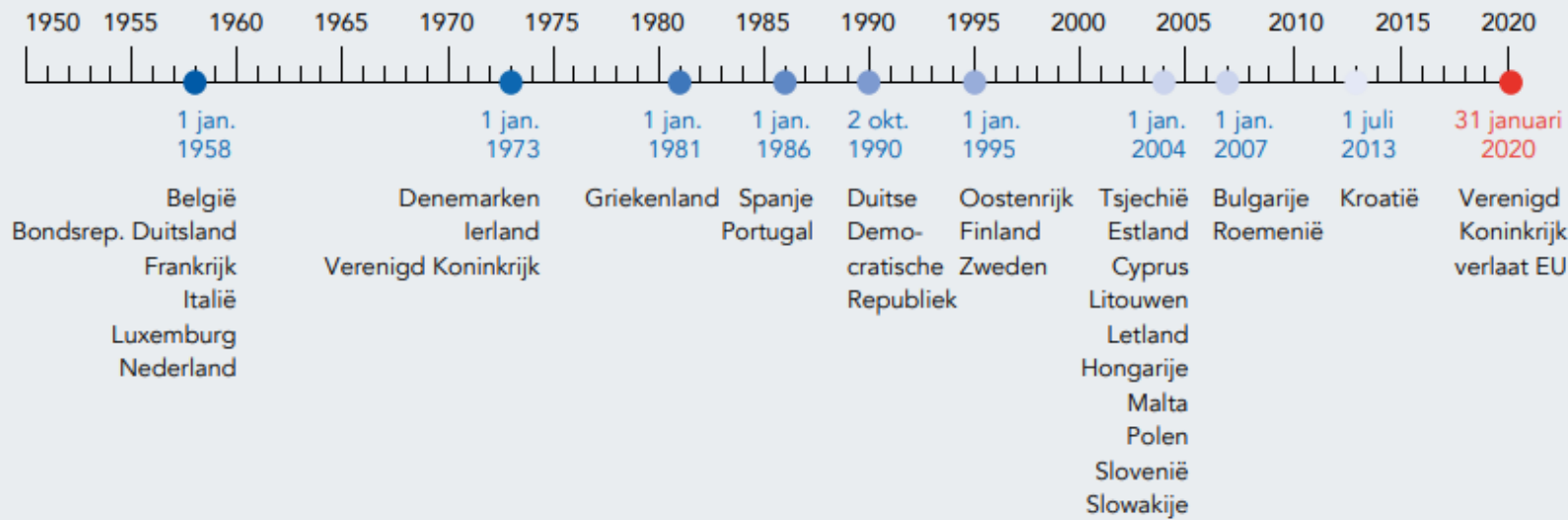
bv Europese Unie (EU), Brexit (2020), 2024: 27 landen & 9 kandidaten

5. Monetaire unie

Bv EMU

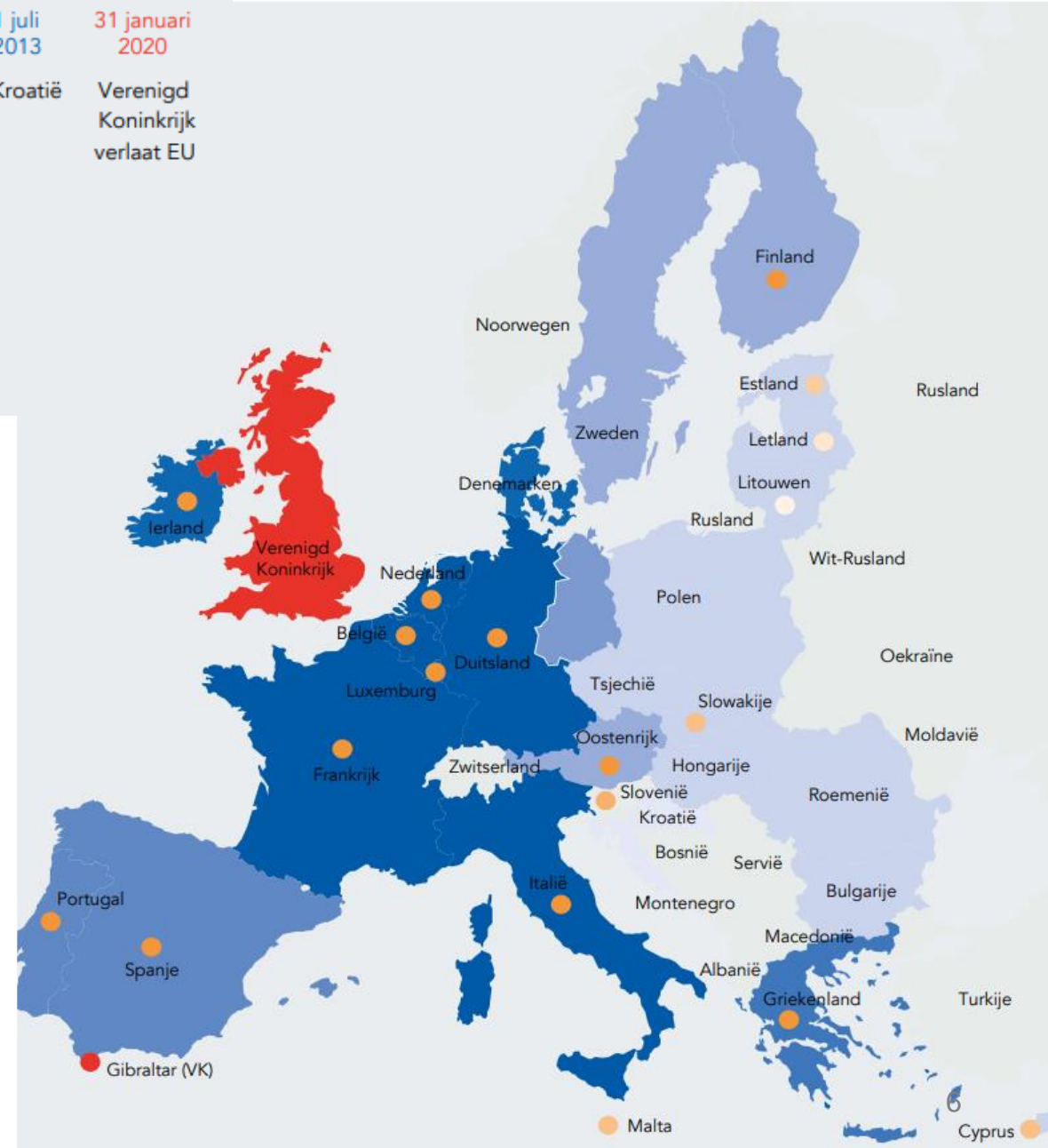
Europese Unie (EU)

- Gemeenschappelijke markt + gezamenlijk economisch & sociaal beleid
- Momenteel 27 lidstaten
- 31/1/20 Brexit → nieuw handels- en samenwerkingsakkoord
- Kandidaat lidstaten
 - IJsland (gesprekken bevroren)
 - Turkije (ligt moeilijk)
 - Oekraïne
 - Moldavië
 - 6 landen vd Westelijke Balkan (Montenegro verst gevorderd)

EU-UK Trade & Cooperation Agreement (sinds 2021)

- Vrijhandelsakkoord = geen tarifaire of quota beperkingen, wel non-tarifaire, controles, btw = meer administratie, kosten en tijdverlies
- Gerechtelijke en politieke samenwerking
- Toezicht op eerlijke concurrentie

9.2 Monetaire unie (EMU) pg 303

Toetredingsvoorwaarden = Economische convergentiecriteria voor EMU-deelnemers **Verdrag van Maastricht 1993**

- **Inflatie:** max. 1,5% boven het gemiddelde van de 3 landen met de laagste inflatie
- **Gemiddelde nominale langetermijnrente:** max. 2% boven de gemiddelde rentevoet van de 3 landen met de laagste inflatie
- **Wisselkoers:** stabiliteit = deelneming aan het EMS zonder devaluaties door te voeren gedurende minimum 2 jaar
- **Begrotingstekort:** max.3% van het BBP of een percentage in de buurt daarvan na een voortdurende verminderingsinspanning, of net boven dit niveau ingevolge een tijdelijke en uitzonderlijke ontsporing.
- **Overheidsschuld:** max.60% van het BBP of het bewijs leveren van een voortdurende en voldoende vermindering om dit referentieniveau te bereiken

Te realiseren tegen 1999

Economische en Monetaire Unie (EMU)

pg 306

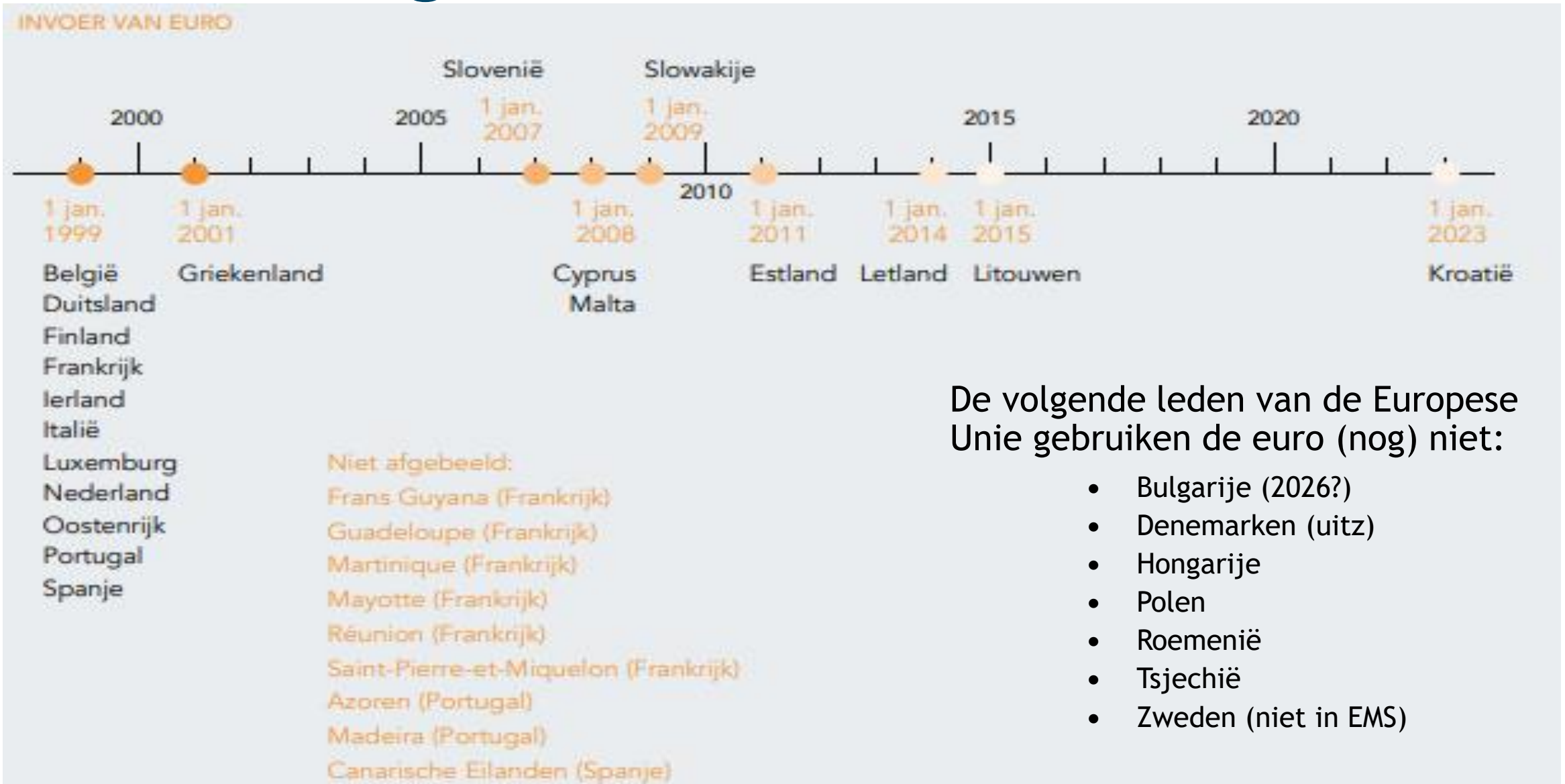
2) DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE UNIE 1999

1/1/1999: € giraal + nationale munt chartaal

1/1/2002: € ook chartaal

1/3/2002: € = enige wettige betaalmiddel in de EMU

20 landen gebruiken de euro

De volgende leden van de Europese Unie gebruiken de euro (nog) niet:

- Bulgarije (2026?)
- Denemarken (uitz)
- Hongarije
- Polen
- Roemenië
- Tsjechië
- Zweden (niet in EMS)

Argumenten pro en contra EMU pg 307

PRO

- Geen wisselkoersschommelingen meer binnen de EMU; goed voor de Europese interne handel
- Geen verzekeringen tegen wisselrisico nodig, geen transactiekosten meer;
- Meer doorzichtige markt = prijsvergelijking → prijsnivellering;
- € belangrijke wissel- en reservevaluta naast \$ en ¥ ;
- Eenvoudiger monetair beleid; enkel de ECB
- Mogelijkheid tot betere risicospreiding, meer efficiënte toewijzing van spaaroverschotten en –tekorten;
- Grotere macro-economische stabiliteit.

Argumenten pro en contra EMU pg 307

CONTRA

- Monetair beleid is niet afgestemd op verschillende economische behoeften van de lidstaten;
- Geen mogelijkheid tot schuld in eigen munt waar controle over is
- Wisselkoersverschillen kunnen geen oplossing meer bieden
- Risico financiële besmetting;
- € weerspiegelt de economische situatie van aparte lidstaat niet;
- Nog geen fiscale, sociale en economische uniformiteit

EMS II pg 308

- Vrijwillige koppeling aan de €
- Voorwaarden uit Verdrag van Maastricht gelden
- Minstens 2 jaar voor invoering €
 - Deens kroon (sinds 1999): met 2,25% schommelingsmarge
 - Bulgaarse lev (sinds juli 2020): marge = 15%

Naar een sterkere economische en monetaire unie pg 309

PROBLEMEN

De financiële crisis (2008) en Europese schuldencrisis (2011-12) toonden aan dat:

Monetaire unie \neq politieke unie \rightarrow niet goed werkt ☹

4 pijlers voor een betere architectuur van de EMU:

- Financiële \rightarrow **Bankenunie** (bankentoezicht) pg 310
- Economische \rightarrow Uitdieping van de **Economische unie**
- Budgettaire \rightarrow Toezicht overheidsfinanciën (**Begrotingsunie**)
- Politieke \rightarrow meer Europese besluitvorming

Details pg 310-315 moeten NIET gekend zijn

Begrotingsverdrag (2013)

= Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en governance in de economische en monetaire unie → in werking vanaf 1/1/2013

- geratificeerd door 25 EU landen
- Voorwaarde voor beroep op **ESM (noodfonds)**
- Ontwerpbegroting moet 2xjaar voorgelegd worden aan de Europese Commissie
- **Gouden regel = begrotingsevenwicht** moet in de nationale grondwet opgenomen worden
- Overheidsschuld < 60% bbp → tekort = max. 1% vh bbp
- In tijden van werkloosheid → tekort = max. 3% vh bbp
- Groter tekort → boete

Versoepeling regels: Covid & Oekraïne: 2020 – 2023 pg 313

- ECB: expansief monetair beleid = financiële steun
- lidstaten gebruiken expansief budgettair beleid om economie & gezondheidszorg te ondersteunen
 - Begrotingstekorten
 - Stijgende schuldgraad
- **Algemene ontsnappingsclausule (versoepeling regels tot 2023)**
- De elf landen die een begrotingstekort (2022) hebben boven de 3 procent, waaronder België, moeten dat idealiter in vier jaar (max 7 jaar) rechtekken. Hoe dat exact zal verlopen, bekijkt Europa voor elk land afzonderlijk. Zeker is dat het tekort met minstens een halve procent per jaar moet dalen. (VRT, Cisse Michiels, 26 april 2023)
- 2023: tekort -4,4%

Nieuwe begrotingsregels

<https://www.nbb.be/nl/artikels/het-nieuwe-europese-begrotingskader-zet-de-begrotingsdoelstellingen-voor-belgie-op-scherp>

Persbericht NBB 10/10/24

Strengere begrotingsdoelstellingen voor België

Volgens het nieuwe begrotingskader zou België moeten streven naar een structureel tekort **1,6 %** van het bbp tegen **2028, of 1,3 % van het bbp tegen 2031 op voorwaarde dat er voldoende structurele hervormingen en investeringen worden beslist**. Vertaald naar de uitgavennorm mogen de nominale netto primaire uitgaven jaarlijks gemiddeld met respectievelijk maximaal 2,0 % of 2,5 % toenemen.

Het nieuwe Europese begrotingskader zet de doelstellingen voor het Belgisch begrotingsbeleid op scherp. Dit is dringend nodig. Bij ongewijzigd beleid zou het structureel tekort volgens het Federaal Planbureau (FPB) namelijk oplopen tot 5,5 % van het bbp in 2028; de nominale uitgaven zouden met gemiddeld 3,2 % per jaar toenemen. Daardoor zou ook de hoge schuldgraad blijven stijgen.

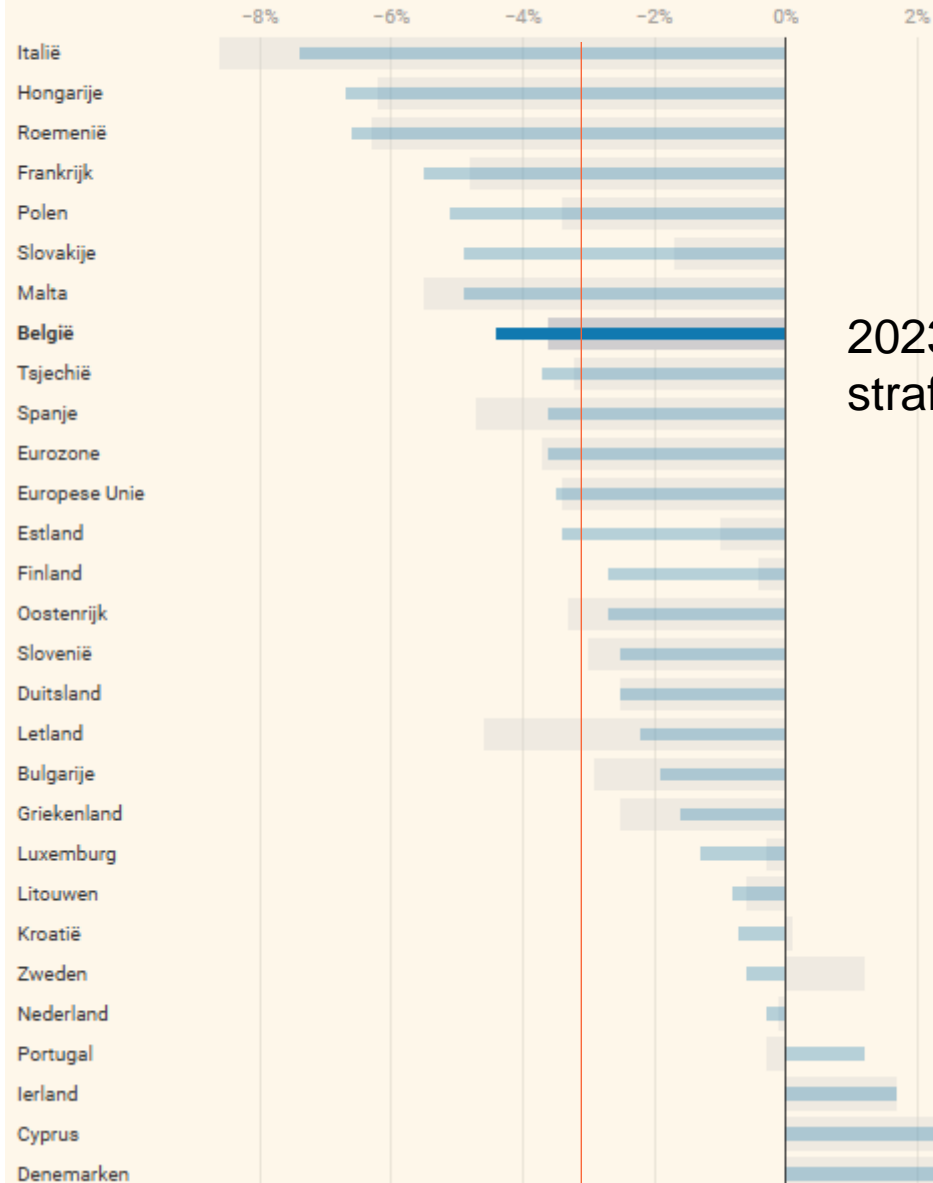
Merk ten eerste op dat **bij ongewijzigd begrotingsbeleid**, het Belgische begrotingssaldo zou verslechteren van **-4,5 % bbp tot -7,2 % bbp in 2038** wegens de stijgende vergrijzingskosten en rentelasten. Bijgevolg zou de **overheidsschuldgraad toenemen van 105,7 % bbp in 2024 tot 130 % tegen 2038**.

<https://www.nbb.be/nl/artikels/wat-de-impact-van-het-nieuwe-europese-begrotingskader-op-de-belgische-overheidsfinancien#:~:text=Merk%20ten%20eerste%20op%20dat,2024%20tot%20130%20%25%20tegen%202038.>

BELGISCH BEGROTINGSTEKORT LOOPT WEER OP IN 2023

Overschot of tekort op de begroting als percentage van het bbp

2022 2023

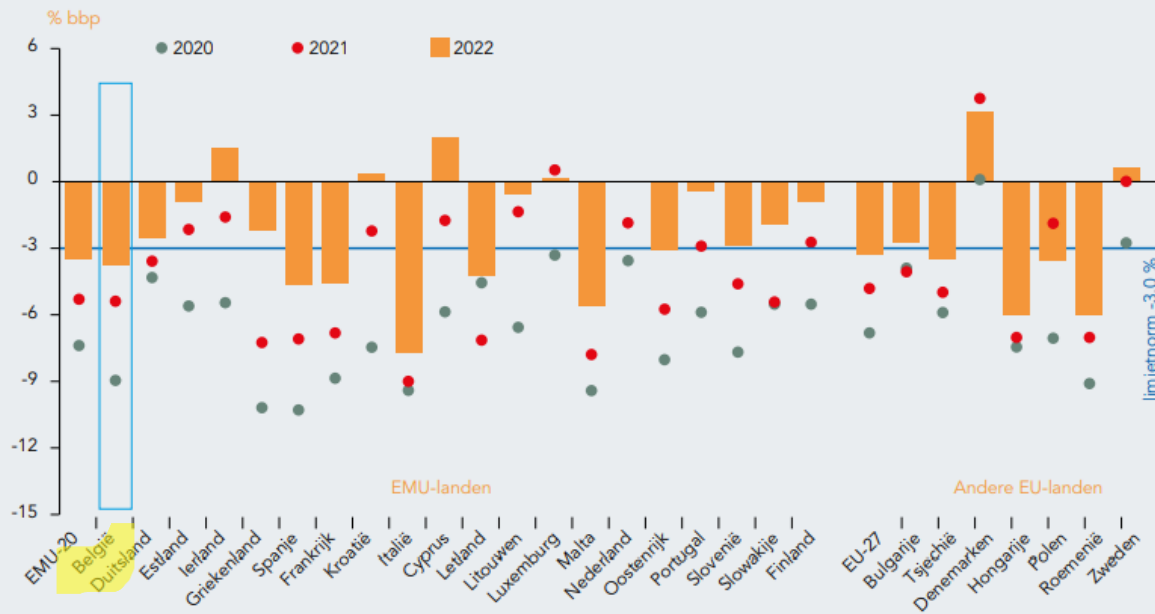

2023: tekort -4,4% → op het Europese strafbankje

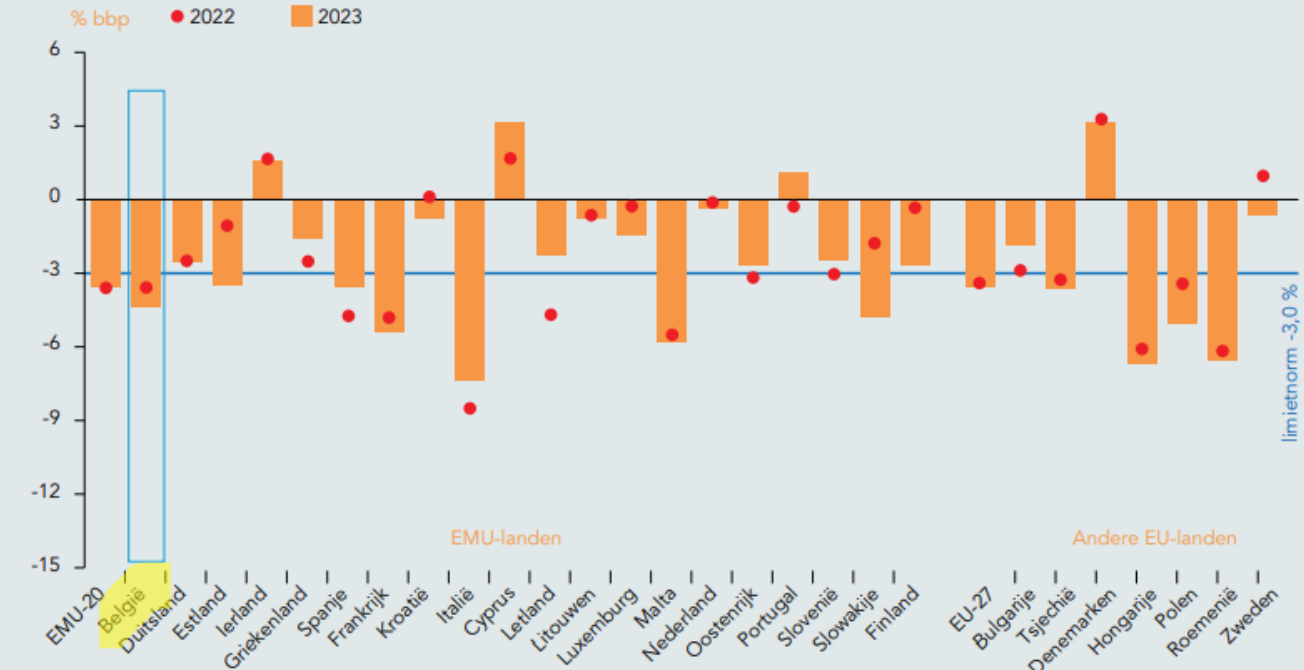
Covid & Oekraïne: effect op begroting = financieringssaldo

Uit het boek van vorig jaar

Economie Vandaag 2024 pg 380

Figuur 11.11
Financieringssaldo van de overheid in de EU in 2020-2022 (% bpb)

Figuur 11.11
Financieringssaldo van de overheid in de EU in 2022-2023 (% bpb)

Schuldgraad

Pg 383

Figuur 11.13
Schuldgraad van de overheid in de EU in 2022-2023 (% bbp)

Er is geen actuadossier van dit hoofdstuk

pg 314-328 & Hfst 10 pg 330-356

NIET TE KENNEN